

Werkprotocol maaien bermen 2025 gemeente Nieuwkoop

*In het kader van de Natuurbeschermingswet, gebaseerd op de gedragscode
soortbescherming gemeenten van de Stichting Stadswerk dd 14-12-2023*

**Gemeente Nieuwkoop
Beheer Openbare Ruimte
Jan Koot
Maart 2025**

1. Werkbeschrijving

Dit ecologisch werkprotocol hoort bij bestek B-2025-01 Maaien bermen van de gemeente Nieuwkoop. Het werk bestaat voornamelijk uit:

- maaien van ruig gras in bermen en parken
- afruimen van ruig gras van de percelen
- verwerken/afvoeren van vrijgekomen materiaal

De werkperiode van het bestek beslaat de jaargang 2025.

NB: De goedkeuring van het genoemde gedragscode is per 1-1-2025 komen te vervallen. Werken volgens het protocol is echter nog steeds toegestaan, mits er geen wetsovertredingen ten aanzien van de flora en fauna worden begaan.

2. Risicoanalyse

2.1 Informatie

Voor de uitvoering van dit bestek is informatie beschikbaar over de werklocatie, werkzaamheden, planning en soorten. Als bijlagen bij het bestek zijn beschikbaar:

- tekeningen van de te maaien percelen
- tekeningen van de te schonen watergangen
- beschrijving van de percelen met maai- en schoon data

Werklocatie

De werklocaties zijn gelegen binnen de gemeentegrenzen van de gemeente Nieuwkoop. Het betreft locaties binnen en buiten de bebouwde kom. De locaties hebben geen status als wettelijk- of beleidsmatige beschermd gebied. Een deel van de werkzaamheden vindt plaats aan de randen van het Natura 2000 gebied Nieuwkoopse Plassen en de Haeck.

Werkzaamheden, planning en noodzaak

Uit het bestek komt naar voren dat de volgende periodes van uitvoering gewenst zijn:

Werkzaamheden	periode van uitvoering
Maaien + afruimen ruig gras	mei-oktober

De werkzaamheden betreffen regulier beheer en onderhoud, voor de Natuurbeschermingswet spreken we dan over bestendig beheer of onderhoud. Het maaien en afruimen en soms zelfs drogen van het maaisel is in het belang van de flora en fauna; ecologisch beheer waar dat kan en nuttig is.

Het maaien van uitzichthoeken bij kruisingen en uitritten en de eerste meter strook langs de wegen is in het belang voor de verkeersveiligheid.

De bovengenoemde belangen zijn erkende belangen in de context van de Natuurbeschermingswet. Aan de hand van deze belangen worden de maatregelen in dit werkprotocol uitgewerkt.

Soorten

In de afgelopen jaren zijn diverse inventarisaties uitgevoerd in het werkgebied van de gemeente Nieuwkoop. In bijlage 5 zijn natuurtoets kaarten opgenomen met waarnemingen van diverse soorten.

Orchideeën:

- Op de bij het bestek behorende tekeningen zijn diverse vindplaatsen van orchideeën opgenomen. Diverse orchidee soorten zijn in de Omgevingswet niet meer beschermd. De gemeente Nieuwkoop vindt de orchideeën dermate van belang dat deze als lokaal beschermde soorten behandeld dienen te worden. De orchideeën mogen niet afgemaaid worden in de eerste maairondes. In de laatste najaarsronde, nadat de planten zijn uitgebloeid en zaden hebben gezet mogen deze worden meegemaaid.

Broedvogels:

- Jaarlijks broeden diverse vogels, met name watervogels, in de bermen langs de watergangen. Deze broedplaatsen zijn tijdelijke rust- en verblijfplaatsen en niet vooraf op tekening vast te leggen. De verstoringseigenschap van deze soorten is beperkt, veelal broeden ze in bebouwde omgeving of langs wegen met verkeersgeluiden. De verstoring door maaiwerkzaamheden is dermate kortdurend dat dit geen negatieve gevolgen voor de broedsels zal hebben. De benodigde verstoringevrije afstand is 2 tot 3 meter. Het gras rondom de nesten blijft dan ook staan. In de maairondes tot half augustus is de aannemer verplicht om de bermen te inventariseren op broedgevallen en deze zichtbaar te markeren.
- Om kans op schade aan nesten op voorhand te voorkomen wordt de onderste meter van de berm langs watergangen in de maairondes tot half augustus niet gemaaid.

Kleine zoogdieren:

- In bermen en parken leven diverse kleine zoogdieren in het ruige gras. Door gefaseerd te maaien blijft in de directe omgeving altijd gewas aanwezig om te kunnen schuilen. Met name in de parkgebieden werken we met een sinus maai-beheer. Hierdoor blijft elke maaironde een deel van het gewas staan, hiermee bieden we de aanwezige dieren een vluchtmogelijkheid. Dit valt onder de algemene zorgplicht.

Amfibieën:

- Kikker en paddensoorten leven in natte grasranden en oevers. Door het maaien in banen langs de wegen hebben de dieren tijd om te vluchten naar lager gelegen delen van de berm. Deze blijven gespaard tot de laatste maaironde. Aandachtspunt voor de parkgebieden zijn de randen van poelen en plassen. De vegetatie aan de randen hiervan dient minder diep afgemaaid te worden. Door de keuze voor maaien en drogen van het maaisel is het gebruik van een klepelmaaier niet aan de orde. Door hoger te maaien -minimaal 10 cm boven maaiveld- in combinatie met een schotelmaaier is de kans op doden van amfibieën minimaal. Als bijlage 2 bij het bestek zijn twee kaarten met kilometerhokken bijgevoegd met daarop de locaties waar de genoemde amfibieën met zekerheid zijn aangetroffen.

2.2 Uitwerking risicoanalyse

Soort	status	type verblijf	risico	Aanpak
Werk Maaïen bermen mei - augustus				
broedvogels	europes beschermd	tijdelijke nesten	doden, verstoren	specifiek zorgvuldig handelen, locaties inventariseren, beschermingszone instellen
Kleine zoogdieren	geen	leefgebied	doden	Algemeen zorgvuldig handelen werkwijze
Ochideeën	lokaal beschermd	vaste groeiplaats	vernielen	Specifiek zorgvuldig handelen locaties inventariseren beschermingszone instellen
-Amfibieën	europes beschermd (rugstreeppad)	leefgebied	doden	Algemeen zorgvuldig handelen werkwijze
Werk Maaïen bermen september-oktober				
broedvogels	europes beschermd	tijdelijke nesten	geen broedperiode voorbij	algemene zorgplicht
Kleine zoogdieren	geen	leefgebied	doden	Algemeen zorgvuldig handelen werkwijze
Ochideeën	lokaal beschermd	vaste groeiplaats	vernielen	Specifiek zorgvuldig handelen locaties inventariseren beschermingszone instellen
Amfibieën	europes beschermd (rugstreeppad)	leefgebied	doden	Algemeen zorgvuldig handelen werkwijze

2.3 Conclusie

Door een aantal maatregelen te nemen is het ecologisch verantwoord om de werkzaamheden uit te voeren.

3. Risicomanagement

3.1 Deskundigheid

Voor dit werk geldt de volgende borging van deskundigheid:

Werkvoorbereiding opdrachtgever:

- 1 gecertificeerd werkvoorbereider, niveau 3 Bestendig beheer
- 1 gecertificeerd werkvoorbereider, niveau 3 Ruimtelijke ontwikkeling

Werkvoorbereiding opdrachtnemer:

- 1 gecertificeerd werkvoorbereider, niveau 3 Bestendig beheer

Uitvoering opdrachtnemer:

- 1 ecologisch deskundige (voor inventarisatie)
- 1 gecertificeerd uitvoerder, niveau 2 Bestendig beheer
- Alle medewerkers gecertificeerd met niveau 1 Bestendig beheer

3.2 Zorgvuldig handelen

Algemeen zorgvuldig handelen:

- Broedplaatsen inventariseren voor aanvang van elke maaironde tijdens de broedperiode, globaal van mei tot half augustus.
- Gegevens vastleggen op inventarisatieformulier en dit ter controle en akkoord overhandigen aan de opdrachtgever.
- Groeiplaatsen orchideeën vaststellen en deze op tekeningen en op inventarisatieformulier vastleggen
- Werkrichting:
 - o Maaien bermen;
 - In broedperiode onderste meter van talud langs watergangen laten staan
 - o Maaien parken;
 - bij voorkeur maaien van binnen naar buiten zodat amfibieën en kleine zoogdieren weg kunnen komen.
 - Maaien met schotelmaaier zodat kans op doden dieren klein is
 - Randen poelen en plassen ontzien met maaien

Specifiek zorgvuldig handelen

Broedvogels:

- nesten voor de maaironde inventariseren en schriftelijk vastleggen door ecologisch deskundige. Nesten markeren met stokken zodat deze voor de machinist zichtbaar zijn.
- Randon nestlocatie 1 meter gewas laten staan

Orchideeën:

- Groeiplaatsen inventariseren en vastleggen door ecologisch deskundige. Locaties markeren met linten of stokken.

4. Verzamelen en uitwisselen gegevens

Voorafgaand aan elke maaironde in de broedperiode worden de bermen gecontroleerd op broedgevallen en orchideeën. Dit gebeurt door een aantoonbaar ecologisch deskundige.

De gegevens worden voor aanvang van de maaironde gedeeld met de opdrachtgever. De maaironde start na schriftelijke goedkeuring van de directie van het werk. De inventarisatie gegevens worden ten behoeve van de uitvoering aangeduid op digitale uitvoeringstekeningen.

5. Communicatie

De uitvoerder van de aannemer is de contactpersoon voor flora- en faunazaken richting uitvoerend personeel, toezichthouders, directie en derden.

Het ecologisch werkprotocol en het dagelijks zorgvuldig handelen komen ter sprake tijdens de volgende overlegmomenten:

Startoverleg: acceptatie ecologisch werkprotocol en overleggen werkinstructie van de aannemer aan de directie.

Voortgangsoverleg: 2 wekelijks overleg tussen uitvoerder en toezichthouders van de opdrachtgever

Bouwvergaderingen: 4 wekelijks directievergadering

Oplevering: evaluatie en past performance

6. Ondertekening

Overdracht opdrachtgever:

Dit ecologisch werkprotocol is als bijlage bij het bestek gevoegd en derhalve onderdeel van het bestek. De genoemde maatregelen en aanwijzingen zijn dus onderdeel van het contract.

Namens opdrachtnemer	
Handtekening werkvoorbereider	
Plaats	
Datum	

Instructie medewerkers

De instructie over dit ecologisch werkprotocol heeft plaatsgevonden:

[illegible]